

ASPECTE PRIVIND DEZVOLTAREA COMUNITĂȚII BULGARE CATOLICE DIN DUDEȘTI CIOPLEA

Carmen Mazăre Dobrescu

Abstract: This short study presents some aspects of the Bulgarian habitants of Dudești-Cioplea, a village nearby Bucharest. There was found a document, dating from the 29th april 1577 in which one of the witnesses was Caliman of Dudești. In the 17th century this village was mentioned in some documents, including „Istoria Țării Românești de la 1688 până in martie 1717”.

It isn't well known when the Bulgarians established in Dudești because they came several times in Wallachia during the 17th century and the 18th century.

One of the religious residences mentioned in Roman Catholic Bishop's documents for Wallachia is the seat of Cioplea. It isn't known exactly when the Bishop had been set up, but we know that the first priest Vincenzo Ferreiro died by lues in 1812. The Bulgarian establishment in Cioplea is related to the one of Popești-Leordeni. These Bulgarians might have established here during the war between Russia and Turkey (1774-1812). The Romano-Catholic Bishop's documents offer interesting information about the inhabitant's life. These documents reveal sights of Dudești village from the 19th century such as church and school's built, the priest's leading characters, which were representing the community.

Unfortunately, during the communist period this village was included in Bucharest. Nowadays, the successors of the old village deal with modern society, which wants to build new districts on their properties ... So they have to make a choice ...

Key words: Dudești-Cioplea, Popești-Leordeni, bulgarian, catholicism, school

Bucureștii, reședință domnească, Capitală a Țării Românești, a provocat din punct de vedere al istoriei sale multe controverse începând cu momentul întemeierii sale și până la evoluția sa arhitectural-urbanistică, constituind o permanentă temă de studiu pentru cercetătorii pasionați. Între aspectele devenirii sale un loc aparte îl ocupă evoluția așezărilor rurale limitrofe, care și-au întrepătruns destinele cu cele ale marii urbe, sfârșind prin a fi încorporate între cartierele sale. Este cazul a numeroase până mai ieri comune suburbane, ce au rămas în amintirea locuitorilor prin denumirile atribuite „*sine qua non*” de mentalul colectiv cartierelor: Giulești, Giulești-Sârbi, Crângași, Militari, Ghencea, Colentina, Plumbuita-Tei, Grozăvești, Văcărești, Bârzești, Dobroești, Cotroceni, Cărămidarii de Sus, Cărămidarii de Jos, Dudești-Cioplea.

Acesta din urmă, respectiv Dudești-Cioplea a suscitât interesul celor ce și-au dedicat studiul evoluției în timp și spațiu a Capitalei întrucât este una dintre localitățile în care s-au așezat bulgarii emigranți de la sudul Dunării – cărora

bucureștenii le vor acorda denumirea generică de „*sârbi*”. Cei stabiliți aici, ca și cei din Popești-Leordeni prezintă o anumită particularitate, ce i-a individualizat în rândul bulgarilor împământeniți în alte localități, cea a confesiunii lor – catolică, cu străni rădăcini paulicianist-bogomiliste, aspect ce le va conferi denumirea de „*pavlicheni*” (S.M.B.A.N., Fond *Mitropolia Ungro-Vlahiei*, dosar nr. 1202/1842, f. 7).

Prima consemnare documentară a satului Dudești este considerată a fi cea din 29 aprilie 1577, odată cu Văcăreștii, unde printre martorii citați în acest act este menționat și un Căliman „*din Dudești*” (Giurescu, 1966, 256). La o lună după ocuparea tronului de către Matei Basarab, acesta este obligat să lupte cu Radu Iliaș. Noul domn al țării își va aștepta adversarul „*pe marginea orașului, despre Dudești*” (*Istoria Țării Românești 1290-1690. Letopisețul Cantacuzinesc*, 1960, 98), după bătăliele cronicarul descriind plastic prăpădul abătut asupra armatei lui Radu Vodă: „*Făcutu-s-au din trupurile acelor o movilă mare, în marginea orașului dăspre Dudești, ca să se pomenească*” (*Istoria Țării Românești 1290-1690. Letopisețul Cantacuzinesc*, 1960, 102).

Șirul actelor emise de către Matei Vodă Basarab în pricina stabilirii hotarului moșiei dintre Radu Dudescu *biv vel* căpitan de margine și Mănăstirea Radu-Vodă, începe cu cel din anul 1650 mai 25, când Vodă Basarab îi scria egumenului de la Mănăstirea Radu-Vodă că a numit șase boieri care să cerceteze și să arate hotarul dintre proprietatea mănăstirii și cea a logofătului Radu Dudescu: „*că aici naintea domnii mele jăluitu-se-au Radul logofăt Dudescu pentru rândul hotarului despre Dudești*” (Potra, 1961, 105). Doi ani mai târziu același domn îi însărcinează pe Radu mare agă și pe Cazan postelnic cu fixarea hotarului moșiei Dudești (Potra, 1961, 107), pentru ca în anul 1707 să se încheie conflictul prin dăruirea de către Radu Dudescu a unei părți din moșia Dudești mănăstirii (Potra, 1961, 107). De remarcat că în hrisovul, care consemnează împăcarea dintre Dudescu și mănăstire, se menționează și denumirea de „*Ceplea*”, ulterior Cioplea, unde Mănăstirea Radu-Vodă avea moșie dobândită prin cumpărare de la Radu postelnic din Herești.

În „*Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 până la martie 1717*” când se face caracterizarea nesăbuintei Bălăcenilor, care omorâseră niște negustori moscoviți și niște călugări în tovărășie cu un anume Buta, se redă pedeapsa poruncită de către domn astfel „*de care prinzând domnul veste, au cercat pe Buta și l-au aflat și cu dreaptă judecată l-au înțepat în movila den marginea târgului, despre Dudești, iar pă Bălăceanu l-au lăsat*” (*Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 până la martie 1717*, 1959, 18).

Nu se cunoaște cu exactitate data stabilirii bulgarilor catolici în Dudești-Cioplea. Bulgarii s-au refugiat de-a lungul veacurilor în diverse rânduri în Muntenia, uneori fiind strămutați chiar de către domnitorii români, în urma expedițiilor purtate de aceștia la sud de Dunăre. Primul unificator de țară, Mihai Viteazul voievod a

luat un astfel de grup cu prilejul expediției din anul 1598, un număr de circa 12.000 pe care i-a așezat în câmpia munteană, unde au întemeiat diverse așezări, prospere datorită priceperii lor în ale grădinăritului. O astfel de localitate se consideră a fi și Sârbii din marginea Bucureștilor.

În urma răscoalei bulgarilor de rit catolic din Chiprovăț petrecută în anul 1688, aceștia au emigrat masiv atât în Banat, cât și în Țara Românească, unde au fost bine primiți de către domnitorul martir întru Hristos Constantin Vodă Brâncoveanu, care le-a permis stabilirea în orașele cu comunități catolice importante – Craiova, Câmpulung, Râmnic, Brădiceni, Târgoviște și posibil București. Acești bulgari ce se autointitulau „*pavliceni*” aveau o istorie interesantă, ei fiind convertiți la catolicism de către misionari în cursul secolului al XVI-lea, dar au ținut să-și păstreze această denumire de „*pavliceni*”, care face trimitere directă atât la erezia bogumilistă, cât și la comunitățile creștine deportate de către împărații bizantini din Mesopotamia în Tracia în secolul al IX-lea. Se pare că aceste comunități au influențat din punct de vedere religios populația slavă din zonă, cu care s-a contopit; însă datorită râvnei episcopului Stanislavich au adoptat apostolica credință. De remarcat că o comunitate mică exista în București în anul 1640, când misionarul slav Bașșici vizitează Moldova și Țara Românească, în București pe lângă cele 20.000 de case de „*schismatici*”, acesta indicând faptul că „*în ceea ce-i privește pe catolici, ei au biserică nouă, dar sunt foarte puțini*” (Iorga, 1981, 266). Celebrul secretar domnesc Anton Maria del Chiaro descriind orașul București în timpul lui Vodă Brâncoveanu sublinează în ceea ce privește biserica catolică dimensiunea mică a acesteia și faptul că a fost reparată de către Ștefan Sisti, un curtean, care se ocupa și cu negoțul (Iorga, 1981, 316).

În vremea lui Constantin Brâncoveanu catolicii erau subordonați religios arhiepiscopului de Sofia. Episcopii au organizat o rezidență provizorie la Craiova prin anii 1735-1739. O altă rezidență menționată mai târziu în actele Arhiepiscopiei Romano-Catolice este cea din Cioplea, neiindicându-se însă anul înființării sale, care se situează înainte de anul 1812, după cum reiese dintr-o scrisoare a lui L. Frollo din anul 1875 „*... come in Cioplea erase stabilita in addietro la prima residenza vescovile della Diocesi bulgaro-valacca. Ed infatti malgrado la lapida sepolcrale d'un primo l'escovo professionista, Vincenzo Ferreiro, che nell 1812, imperversando la peste, peri, vittima de carita, ed inizio cosi coll offerta de se medesimo quell epoca di maggiore prospereta per la missione che vediamo ora svolgersi gradatamente sotto gli occhi nostri medesimi*”¹ (S.M.B.A.N., Fond Arhiepiscopia Romano-Catolică,

1. O traducere aproximativă: „*... cum în Cioplea se stabilise în trecut prima reședință episcopală a diocezei bulgaro-valahe. Și într-adevăr chiar și piatra de mormânt a primului episcop Vincenzo Ferreiro, care în 1812 când băntuia ciurma a murit, victimă a carității sale; și astfel prin sacrificiul său a început epoca de mare prosperitate a misiunii, care se dezvoltă pe zi ce trece sub ochii noștri*”.

dosar nr. 263/1875, f. 1).

Anul 1812 a fost ales în mod arbitrar ca fiind dată de înființare a comunității bulgarilor pavlichieni, probabil din cauza necunoașterii cu exactitate a datei, care după cum se subînțelege din documentul mai sus menționat a avut loc înainte de 1812: „*După ce în 1812 Bulgarii catolici (Paulicani sau Pavlicheni) întemeiaseră biserica și satul Cioplea (azi înglobat în cartierul Titan din București), episcopul de Nicopole începe să locuiască aici*” (Stoica și col., 1999, 18). „*Tot coloniștilor li se datorează și așezarea de la Cioplea, întemeiată în 1812 de bulgari catolici din satele de lângă Nicopol, pe Dunăre; descendenții lor și-au păstrat până azi limba*” (Stoica și col., 1999, 269).

Sosirea lor la marginea Bucureștilor și colonizarea în decurs de douăzeci-treizeci de ani în cele două localități, întâi Cioplea, apoi Popești-Leordeni se înscrie în marea mișcare de emigrație a chiprovicenilor, cunoscuți drept pricepuți negustori. „*Paralel cu emigrația sârbă la nordul Dunării, s-a înregistrat și una bulgărească, a chiprovicenilor în Muntenia și Banat, unde erau atrași apoi la catolicism, formând astfel prima temelie pentru episcopia catolică de la București (1808)*” (Rămureanu, 1993, 294). Interesantă este opinia potrivit căreia bulgarii au îmbrățișat credința catolică după venirea în Țara Românească. Din documentele mai târzii reiese că bulgarii erau deja convertiți în momentul venirii lor, fiind chiar ajutați de către reprezentanții Bisericii Catolice pentru a veni în Țara Românească.

Momentul convertirii lor rămâne însă un subiect deschis deoarece nu avem documente contemporane stabilirii pentru a putea emite o opinie cu exactitate. Documentele Arhiepiscopiei din acea perioadă nu fac nicio trimitere. Opinia mea este însă că bulgarii erau deja convertiți cel puțin de vreo două generații, deoarece au căutat să-și păstreze apartenența la această confesiune pe toate căile, rezistență care sigur își avea rădăcinile într-o tradiție.

Probabil că venirea lor în Dudești-Cioplea se află în strânsă legătură cu războaiele ruso-turce, purtate în această zonă înainte de anul 1812, după cum documentul mai sus citat menționează „*a Cioplla l'intiera popolazione e composta di cattolici sbalestrativi în altri tempi dai casi della lor patria*”² (S.M.B.A.N., Fond Arhiepiscopia Romano-Catolică, dosar nr. 263/1875). Este posibil ca mutarea lor să fi avut loc în perioada anilor 1774-1812, când „*dinspre Poarta Otomană urmează un transfer treptat spre Principatele Române a unor prerogative politico-administrative prin care autonomia acestora, devenită în multe privințe o ficțiune, se întregea cu attribute specifice*” (Stan, 1999, 14). Este o perioadă în care Poarta Otomană face concesiile românilor, respectiv încetarea jafurilor și a nedreptăților, așezarea birului

2. „*La Cioplea întreaga populație e formată din catolici care s-au mutat în alte vremurii de la casele din patria lor*”.

în raport cu puterea contributivă a birnicilor, limitarea peșcheșurilor, stabilirea unor prețuri ale pieții, suprimarea judecării proceselor dintre turci și români în serhaturi de către cadii, ușurând situația populației, ceea ce putea constitui un motiv de emigrare pentru supușii Sublimei Porți de la sudul Dunării la nord.

Primele informații privind pe acești bulgari în documentele Arhiepiscopiei de Nicopolis ad Istrum, care-i avea spre păstorire, ne provin din anul 1830 într-o notă referitoare la punctele de controversă între satul Cioplea și Hagi Moscu, ocazie cu care este redactată o listă cu numele a 26 de locuitori, majoritatea antroponimelor fiind de origine slavă – Ivancefco, Rafca Poski, Posnanco Braghina, Nicola Mafio Tanco, Rasco Vipir, Lillo Pafciovo, Pane Pafciovo, Ghirghio Bebio (S.M.B.A.N., Fond *Arhiepiscopia Romano-Catolică*, dosar nr. 52/1830) etc. Interesant este faptul că o parte din numele de familie le vom regăsi trei decenii mai târziu în jalba contra arendașului Hauner, care le-a pus în vedere să se strămute de pe această moșie, împiedicându-i să mai facă arăturile de toamnă (de ex. numele Rancu, Pancu). De altfel, ei subliniază acest aspect în plângerea înaintată preotului bisericii Cioplea că „*ne aflăm lăcuind de mai mulți ani, având și clădiri făcute pe această moșie*” (S.M.B.A.N., Fond *Arhiepiscopia Romano-Catolică*, dosar nr. 199/1861). Clădirile citate în document sunt reprezentate atât de locuințele propriu-zise ale sătenilor, cât și de edificiile pentru cele două instituții, esențiale în viața unei comunități: biserica și școala – biserica Pavlichenilor, mai apoi Catedrală episcopală (această biserică fiind ridicată în anul 1853, probabil în locul celei vechi, deoarece părintele Vincenzo Ferreiro, mort în anul 1812, trebuia să fi oficiat într-o mică capelă).

O importanță deosebită în păstrarea spiritului unei comunități, cu atât mai mult cu cât este minoritară din două puncte de vedere: etnic și religios, alături de biserică o are cealaltă instituție, fundamentală în formarea culturală a unui individ – școala. Nu neapărat în mod conștient, dar izvorât probabil din dorința de păstrare a credinței și a identității comunității de care erau mândri, locuitorii din Cioplea au făcut toate demersurile pentru a obține aprobarea de a construi o școală prin eforturi materiale proprii, unde să își poată păstra vie flacăra credinței lor. Astfel, împreună cu locuitorii din Popești-Leordeni, de care erau legați prin neam și credință vor înainta o petiție Mitropoliei Ungro-Vlahiei, care printre altele glăsuia următoarele: „*și a da copiii noștri spre învățatură cu copiii dâșnilor ot Dudești, dar fiindcă noi suntem de lege catolică și firește trebuie ca și copiii noștri să învețe catehismu în legea noastră. De aceea noi am hotărât cu a noastră cheltuială să facem o școală la satele noastre și să ținem și un dascăl spre învățatura copiilor noștri, după legea noastră și limba în care obicinuim a ne închina. Prin urmare dar cu plecăciune rugăm pe Î<nalt> Departamentu să binevoiască câte deoparte a ni se da voe, cu a noastră cheltuială să alcătuim această școală, să poruncească și ocârmuirii locale a nu fi supărați, precum acum ne zorește ca să ne împreunăm cu sârbii cei din Dudești*” (S.M.B.A.N., Fond

Mitropolia Ungro-Vlahiei, dosar nr. 1.202/1842, f. 3).

Transpare din aceste rânduri ideea apartenenței la neam și mai ales la cei de o credință, știut fiind că cei numiți „*sârbii din Dudești*” erau de asemenea bulgari, dar probabil de religie ortodoxă, fapt care îi deosebea, înstrăinându-i. Astfel că ei se vor simți legați doar de comunitatea catolică din Popești-Leordeni, unde ani de zile preotul din Cioplea – don Nicola, cel care ținea de altfel și locul episcopului, oficia slujbele: „*don Nicola deve assistere Ciople e Popești*” (S.M.B.A.N., Fond *Arhiepiscopia Romano-Catolică*, doc. 176/1856). Acest preot Nicola Pencov, cunoscut datorită activității sale laborioase, s-a născut în Cioplea, în anul 1811, dar și-a dedicat viața slujirii altarului bisericii din Popești-Leordeni, astfel că el va rămâne drept un simbol al bulgarilor din cele două parohii romano-catolice.

În spiritul educării copiilor în credința părinților, în Cioplea a funcționat și o școală de fete, unde în anul 1848 învățau 24 de fete: „*La scuola per grazia de Dio va bene. Per la lingua francese sono gia 24 ragazze e spero, che col tempo savavo anche piu. Abbiamo deveto separare le ragazze che imparano il francese al meno quano hanno la instruzione francese*” (S.M.B.A.N., Fond *Arhiepiscopia Romano-Catolică*, doc. 136/1848), după cum îi scria secretarul Carlos Markus episcopului Angelo Parsi în decembrie 1848. Vestiți pentru organizarea învățământului, factor important de propagandă, catolicii reușesc organizarea școlii în Cioplea, comună marginală Bucureștilor, pentru a servi tuturor celor care doreau instrucție de tip occidental, după cum în București organizaseră diferite cursuri pentru catolici, în special supuși austrieci, dar și pentru românii aspiranți la o instrucție riguroasă, severă, bazată pe principiile occidentale, îndeosebi cele austriece.

Anul 1848 care a tulburat întreaga Europă prin evenimentele produse nu a ocolit nici Țara Românească, repercursiunile revoluției făcându-se simțite chiar și în sânul acestei mici comunități, ce va fi afectată de prezența trupelor rusești și a dorobanților. În aceste momente dificile ei vor apela la protecția reprezentantului episcopal, recunoscuți fiind parohii catolici, în general pentru diplomația cu care tratează cele mai spinoase probleme „*I poveri bulgari lamentano che non solamente che deveno notte e giorno andare gratis, ma sono ancora maltratti dai rusi e Dubanzi. I per cio io ho fatto fare una supplica in nome del vilaggio alla N. S. ed io ostepso consegnaro al S. Generale Duhamel e diro anche a voce la miseria de poveri bulgari. Cuesta settimana pasata sono venetti qua il bulgari de Cioplea pes lamentarsi. Io lo fatto sapere, che la volonta del Gospodin e che siano docili ed obedienti al loro pastori e se mi questo promettano, io non poso fare nesun paso per loro. Mi hano proposto tutto el posible*” (S.M.B.A.N., Fond *Arhiepiscopia Romano-Catolică*, doc. 134/1848). Secretarul episcopiei își asumă sarcina de a reprezenta interesele bulgarilor în fața oficialităților și se pare că intervenția sa are efectul scontat, întrucât la nici două săptămâni scriindu-i episcopului Angelo Parsi, pentru a-l pune la curent

cu noutățile, îi aduce la cunoștință faptul că petiția adresată generalului Duhamel a avut efectul dorit, rușii și dorobanții nemaierătându-se în Cioplea. *„Io presentato una nota in nome delle V. S. all S. Generale colla supplica dei bulgari, e per Grazia di Dio non senza effetto. Il resultatato e che i rusi i Dorobanzi da quel tempo non se mostrano piu in Cioplea e non disturbano i poveri bulgari. Ma anche i bulgari hanno trovato un servo e trattamo come di serve i loro pastore”* (S.M.B.A.N., Fond *Arhiepiscopia Romano-Catolică*, doc. 134/1848). Astfel, se încheie mica aventură - trecerea comunității prin evenimentele post-revoluționare. Concluzia va fi exprimată, cu umor, de către secretarul episcopal astfel: *„Dar chiar bulgarii au găsit un servitor în păstorul lor, tratând-l ca pe un servitor”*.

Viața comunității bulgare din Dudești-Cioplea a urmat cursul evenimentelor, care au afectat Bucureștii, respectiv teritoriile mărginașe de-a lungul secolului al XIX-lea. Beneficiind de îndrumarea preoților, care s-au preocupat îndeaproape de reprezentarea și apărarea intereselor lor atât în fața instituțiilor statului, cât și în fața persoanelor cu care aceștia intrau în contact, bulgarii s-au integrat în societatea românească a secolului al XIX-lea, dar și în veacul următor.

Atestați etnic cu ocazia catagrafiilor din secolul trecut bulgarii din Ilfov, din jurul Capitalei, au contribuit la dezvoltarea societății românești prin activitățile pe care le efectau – legumicultură, creșterea animalelor, neguțătorie și cămătărie, producerea de diverse mărfuri casnice, din rândul lor ridicându-se personalități ce s-au erijat mai târziu în lideri ai acestei națiuni în lupta pe care avea să o ducă în afirmarea ființei naționale. Bulgarii pavlicheni din Dudești-Cioplea și Popești-Leordeni (un sat din componența sa purtând chiar denumirea de Popești Pavlicheni) au reprezentat o parte aparte a populației bulgare, care prin apartenența lor religioasă s-a individualizat în cadrul populației bulgare, stabilită în jurul Capitalei în Sârbi, Chiajna, Giulești, Dobroiești. Interesant ar fi de determinat momentul în care cele două sate Dudești și Cioplea s-au reunite, deoarece în documentele citate acești bulgari apar cu precădere ca locuind în Cioplea.

În secolul al XX-lea localitatea avea însă să fie cunoscută drept Dudești-Cioplea, teritoriu locuit de către această populație de origine etnică bulgară și religie catolică, care a încercat să-și păstreze obiceiurile, limba și cultura prin intermediul religiei. Din păcate, urbanizarea excesivă promovată de către regimul comunist a avut drept consecință înglobarea satului cu edificiile sale în cadrul Bucureștilor, locuitorii săi pierzându-se în masa eterogenă a locuitorilor Capitalei. În schimb a rămas drept martor al acelor vremuri *Așezământul Cioplea „Nașterea Fecioarei”* din Aleea Râmnicu Sărat nr. 3-5, care a fost cândva Biserica a pavlichenilor bulgari și Catedrală Episcopală.

O provocare pentru urmașii vechilor locuitori este aceea de a-și păstra vechile proprietăți sau de a le pune în circuitul imobiliar al societății contemporane

consumiste pentru ridicarea de blocuri sau mall-uri ... Alegerea le aparține.

Încheiem însă cu o imagine idilică a satului Cioplea de odinioară, din anii 1875, oferită de L. Frolo: „*Cioppela e un vilaggio bulgaro disseminato sopra un verdeggiante ed apricot a mezzaora di strada da Bucarest. Fra poveri casolari sorgi la Chiesa sormontata da un piccolo campanile di cui la guglia rivestita di zinco riflette in tremole sprazzi i raggi del sole, e di fianco alla chiesa biancheggiano le mura della casa parrocchiale e del novizitato: come pure d'una piccola cappella sepulcrale di ragione privata. Fuori de queste edifezi, abbastanza modesti ancor essi, null'altro vede che non sia del tretto semplice i rusticano, come nei vialggi circonvicini: colla differenza peri che intarmo qui cerchereste l'ombra d'una sola taverna mentre le taverne si contano altrove a dozzine un centinaio, e non piu di focolari. La causa si e che a Cioppla l'intiera popolazione e composta di cattolic s'balestrativi in altri tempi dai casi della lor patria, ed ora dedete ad una vita laboriosa e frugale, ne avete altro arbitri o consigliere, o maestro, o medico tranne il pio ed antico Missionaria D. Agostino Bernardoni, vicari generale dalla Diocese*”²³ (S.M.B.A.N., Fond Arhiepiscopia Romano-Catolică, doc. 134/1848).

3., „*Cioplea este un sătuc bulgăresc situat peste platoul verzui și se poate ajunge acolo într-o jumătate de oră din București. Printre case sărmene iese la iveală Biserica, ridicată dintr-o mică clopotniță, a cărei turlă acoperită cu zinc reflectă razele tremurânde ale soarelui. Alături de biserică răsar zidurile casei parohiale și ale mănăstirii și de asemenea a unei mici capele sepulcrale, pentru slujbe personale. În afară de aceste edificii aproape modeste, nu poți vedea nimic decât simplitate rustică ca în satele din apropiere, cu diferența că aici poți să cauți fără să găsești o tavernă, în timp ce poți găsi un număr de taverne în alte locuri de la o duzină până la aproximativ o sută și nu dispuse circular. Cauza este că întreaga populație e compusă din catolici, care s-au mutat în alte timpuri de la căminele din patria lor și acum duc o viață laborioasă și simplă fără să aibă alt liber arbitru sau consilier sau maestru sau medic, ci doar pe bătrânul și piosul misionar D. Agostino Bernardoni, vicarul general al diocezei*”.

Bibliografie:**Izvoare inedite:**

S.M.B.A.N., Fondurile *Arhiepiscopia Romano-Catolică și Mitropolia Ungro-Vlahiei*.

Izvoare edite:

Potra, G., 1961, *Documente privitoare la istoria orașului București(1594-1821)*, Editura Academiei R.P.R., București.

*** *Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 până la martie 1717*, 1959, ediție întocmită de Const.Grecescu, Editura Științifică, București.

*** *Istoria Țării Românești 1290-1690. Letopiseșul Cantacuzinesc*, 1960, ediție critică C. Grecescu și Dan Simionescu, București.

Lucrări generale:

Berindei, D., 1963, *Orașul București, reședință și capitală a Țării Românești,1459-1862*, Societatea de Științe Istorice și Filologice din R.P.R., București.

Ciachir, N., 1998, *Istoria slavilor*, Editura Oscar Print, București.

Giurescu, C. C., 1966, *Istoria Bucureștilor din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre*, Editura pentru literatură, București.

Iorga, N., 1981, *Istoria românilor prin călători*, Editura Eminescu, București.

Rămureanu, I., Șesan, M., Bogdoae, T., 1993, *Istoria Bisericească Universală*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București.

Stan, A., 1999, *Protectoratul Rusiei asupra Principatelor Române 1774-1856*, Editura Saeculum I.O., București.

Stoica, L., Ionescu-Ghinea, N., Ionescu, Dan D., Luminea, C., Iliescu, P., Georgescu, M., 1999, *Atlas-ghid, Istoria și arhitectura lăcașurilor de cult din București*, vol. I, Editura Ergorom, București.

Abreviere:

S.M.B.A.N. ~ Serviciul Municipiului București al Arhivelor Naționale